

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus MAI 2024

Mul on hea meel tervitada Johannese Sõnumite lugejaid esimest korda uue EELK piiskopina, kelle vastutusvaldkonda kuuluvad ka koguduste ülevaataja ülesanded Lääne-Eestis. Nii nagu piiskop Tiit Salumäe on usutluses Pereraadiole jüripäeval öelnud, valmistab talle heameelt tõsiasi, et kirik on otsustanud taastada ajaloolise Saare-Lääne piiskopkonna piirid, kus toomkirik asub Haapsalus ja piiskopilinnus Kuressaares. Kuigi viimane on uue piiskopi asukohalinn tema ametisoleku ajal, jääb toomkirik Haapsalusse ikka alles.

Ühtse kirikliku piirkonna taastamine Lääne-Eestile ei loo mitte üksnes suuremaid koostöövõimalusi kolme praostkonna, vaid ka nende piirkondade omavalitsuste vahel. Haapsalu kogudus ja Lääne praostkond tervikuna on püüdnud alati leida ühisosa eri koguduste, institutsioonide ja ühiskondlike organisatsioonide vahel, mis on viimaste aastate kriise silmas pidades väga oluline eesmärk.

Oma panus ühtse mõtte ja inforuumi hoidmisse ja arendamisse on kanda ka koguduse infolehel, mille väljaandmist ja lugejatele edastamist võib tänapäeva ajakirjanduses pidada omaette saavutuseks. Peale lehekuu koguduse sündmuste kirjelduse saab lugeja tutvuda ka koguduse liikmega, kelle jaoks kirik, looduses viibimine ja maalimine moodustavad tervikliku Jumala läheduse tunnetuse.

Olen Läänemaa looduse ilust saanud isiklikult osa alates lapsepõlvest, kui veetsin oma suved isapoolsete vanemate kodus Üdruma külas Kasari lisajõe Teenuse kallastel. Tänapäeval, mil meie elukallidus on jõudmas järele mitmetele teistele Lääne-Euroopa riikidele, ei tulda siit otsima niivõrd mitte soodsamat hinda, kuivõrd ehedat ja omapärast loodust, kus inimesed leiavad vaheldust tavapäraseks muutunud linnaühiskondadele. Täna saad lugeda Haapsalu koguduse koorilauljate reisist Saksamaale. On hea külastada teisi maid ja sõpru, kuid koju jõudes saame aru, et siin on meil kõige õigem koht elamiseks.

Mai on nii kevad- kui ka nelipühakuu, mil looduse talveunest tärkamise kõrval elavneb ja muutub ka kiriku ja koguduse elu. Selle uue lootuse valguses soovin lugejaile südant ja silmi, nägemaks meile Jumala antud võimalusi evangeeliumi kuulutamisel nii sõna kui ka teoga.

Piiskop Anti Toplaan

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA MAIS

- R, 3. mai** kl 9 hommikupalvus. Teenib piiskop emeeritus Tiit Salumäe (Jaani kirik).
- L, 4. mai** kl 10–14 talgupäev „Teeme ära!” Jaani kirikus ja kirikuaias. Lõpetuseks talgusupp. Registreerimine Lia 5303 9835.
- P, 5. mai** kl 11 ülestõusmisaja 6. pühapäeva jumalateenistus armulauaga. Teema: „Südame kõne Jumalaga”. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja Tiina Kütt, orelil Marge Kivi (toomkirik);
kl 16 laulukuu kontsert, esinevad Tallinna tehnikaülikooli akadeemiline naiskoor ning Canzone lastekoor, neidude- ja naiskoor. Dirigendid Ulrika Grauberg, Eneken Viitmaa, Edmar Tuul ja Eleri-Kristel Kuimet (toomkirik).
- T, 7. mai** kl 18.30 toomkooori lauluproov (Jaani saal).
- K, 8. mai** kl 18 segakooori lauluproov (Jaani saal).
- R, 10. mai** kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik);
kl 14 teetund, hooaja lõpetamine (Jaani saal);
kl 19 soomekeelne armulauaga palvus (toomkirik).
- L, 11. mai** kl 16 „Piibel kõõgis”. Marju Kõivupuu tutvustab oma raamatut „Inimese lahkumine”. Räägime matusekultuurist, sellega seotud palveteekondadest ja peielaua traditsioonidest (Jaani kirik), eelregistreerimine Maria 5358 3276;
kl 18 kirikukontsert. Esineb Turu ülikooli meeskoor Brahe Djäknar (toomkirik).
- P, 12. mai** kl 11 ülestõusmisaja 7. pühapäeva jumalateenistus armulauaga. Teema: „Püha Vaimu ootus”. Lastekirik ja emadepäeva tähistamine tordi ja kirikukohviga. Teenivad piiskop emeeritus Tiit Salumäe, õpetaja Mart Salumäe ja Teno Ilves, organist Lia Salumäe (toomkirik).
- T, 14. mai** kl 18.30 toomkooori lauluproov (Jaani saal).
- K, 15. mai** kl 18 segakooori lauluproov (Jaani saal).
- R, 17. mai** kl 9 hommikupalvus. Teenib piiskop emeeritus Tiit Salumäe (Jaani kirik).
- L, 18. mai** kl 12 peapiiskop emeeritus Kuno Pajula mälestuspäev (Jaani kirik);
kl 17 Eesti naislauluseltsi kontsert „Missa brevis”. Sirje Kaasik;
kl 18–22 muuseumiöö „Öös on vabadust”:
kl 19 orelil musitseerib ja orelit tutvustab organist Lia Salumäe (Jaani kirik);
kl 19.30 vestab lugusid kirikust õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik);
kl 20 orelil musitseerib ja orelit tutvustab organist Lia Salumäe (toomkirik);
kl 20.30 selgitusi kiriku sümbolitest jagab õpetaja Mart Salumäe (toomkirik).
Jaani kirik avatud kl 18–21, toomkirik avatud kl 18–22 (sissepääs muuseumi kaudu).
- P, 19. mai** kl 11 nelipüha jumalateenistus armulauaga. Teema: „Püha Vaimu väljavalamine”. Teenivad õpetaja Mart Salumäe, vikaarõpetaja Kristel Engman ja Siim Kallas, organist Lia Salumäe, laulab koguduse segakoor (toomkirik).
kl 13 palvus De la Gardie hooldekodus.
- T, 21. mai** kl 18.30 toomkooori lauluproov (Jaani saal).
- K, 22. mai** kl 18 segakooori lauluproov (Jaani saal).
- R, 24. mai** kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik);
kl 18 orelikontsert, organist Kersti Petermann. Pühendatud orelil 90. sünnipäevale ja Haapsalu 745. aastapäevale. Sisepääs annetusega (Jaani kirik).
- L, 25. mai** kl 17 Taizé palvus. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja piiskop emeeritus Tiit Salumäe, osalevad sõbrad Loviisast (Jaani kirik).
- P, 26. mai** kl 11 kolmainupüha jumalateenistus armulauaga. Teema: „Varjatud Jumal”. Teenivad politseikaplan Tuuli Raamat ja Kalle Jätsa, organist Lia Salumäe (toomkirik);
- K, 29. mai** kl 19 kirikukontsert. Rudolf Tobiase muusika. Esinevad Haapsalu toomkoor, Kiili segakoor ja Haapsalu muusikakooli keelpilliorkester, organist Kristel Aer (toomkirik).
- R, 31. mai** kl 9 hommikupalvus. Teenib Siim Kallas (Jaani kirik).

KUU JUHTSALM JA PALVE

**Issand ütleb: Oh, et mu rahvas mind kuulaks. Ps 81, 14
Kui te vaid jääte kindlaks ja rajatuks usule ega lase end kõrvale viia evangeeliumis olevast
lootusest, mida te olete kuulnud. Kl 1, 23**

Issand, kingi tahet ja jõudu uskuda Sinu rõõmusõnnumisse
ning jääda sellele kindlaks, mis mullegi on kuulutatud.
Aita mul kõndida Sinu näidatud taevateel ja sellelt mitte kõrvale kalduda. Aamen.

PEAPIISKOP EMEERITUS KUNO PAJULA 100

Kuno Pajula EELK Konsistooriumi koosolekusaalis. Foto: EELK arhiiv

18. mail kell 12–14 olete teretulnud Haapsalu Jaani kirikusse, et kuulata emeritpeapiiskopi Kuno Pajula meenutusi läbikäidud teest: vaadata pilte ja videoid ning kuulata meenutusi lähemalt kaasteelistelt.

Kuno Pajula sündis 11. märtsil 1924. Ordineeriti vaimulikuks 1950. On teeninud Illuka, Iisaku, Kursi, Narva Aleksandri ja Tallinna Jaani kogudust. 11. juunil 1987 valis EELK Kirikukogu Kuno Pajula EELK peapiiskopiks, ta teenis peapiiskopina kuni emerituuri jäämiseni vanusepiiri täitumisel 29. juunini 1994. Ta oli Eesti Kirikute Nõukogu esimene president 1989–1993 ning Kirikute Maailmanõukogu keskkomitee liige 1983–1992.

Palun andke osalemisest teada 14. maiks aadressil haapsalu@eelk.ee.

+Tiit Salumäe
piiskop emeeritus

MAAILMALAVADE MEES HAAPSALU TOOMKIRIKUS

4. aprillil oli haruldaselt meeldiv võimalus saada osa Ain Angeri ja VHK Keelpilliorkestri (dirigent Rasmus Puur) kontserdist. On ju see sügava bassihäälega eestlane (või oleks õigem öelda saarlane!) hinnatud esineja paljudes ooperimajades. Nii on ta üles astunud Viini ja Baieri Riigiooperis, Pariisi Rahvusoperis, San Francisco Ooperis, kui ainult mõnda nimetada. Hooajal 2022/2023 tegi ta debüüdi Metropolitan Opera laval. Ta on esinenud kontserdilavadel ka koos kuulsate orkestritega. 2020. aastal pälvis ta Austria valitsuselt auväärse *Kammersänger*’i (kammerlaulja) tiitli. Pole siis ime, et kirik oli rahvast tulvil.

Kavas olid vaimulikele tekstidele loodud teosed ja eesti kammerlaulu klassika (nt Artur Kapi „Metsateel” ja Villem Kapi „Kui lõpeb suvepäeva viimne vine”). Huvitav oli kuulata Rudolf Tobiasi „Eks teie tea”. Oleme ju harjunud seda kuulma koorilauluna. Seekordne solist koos orkestriga andis

teosele täiesti uue dimensiooni.

Lõpetada tahaks Jakob Hurda kuulsat ütlust parafraseerides: me ei ole saanud suureks rahvaarvult, kuid vaimsust ja Vaimu on meile antud. Seda saime sel aprilliõhtul kõik kogeda.

Tiia Laar

Bariton Ain Anger ja VHK keelpilliorkester Rasmus Puuri juhatusel Haapsalu toomkirikus 4. aprillil.

Haapsalu toomkiriku täitsid suurepäraseid muusikuid ja tänulikud kuulajad.

Fotod: Heino Kahem

KIRJANDUSÕHTU KIRJANIK IMBI PAJUGA

Mõttestamine on kõige alus

„Oma raamatus püüan kokku tuua inimesi, kes on oma loominguga minus midagi olulist liigutanud, nii et tekiks sümbolne gravitatsioonijõud, kirjanduslikul esseistlikul viisil aset leidev kokkusaamiste lavastus, mis tõmbab inimesi üksteise poole, loob usaldust ja taipamisi, avanemisi ja sümbolseid uuestisünde. Tekib kohtumiste ruum, mis annab julguse küsida: „Kes ma olen? Kes inimene on?” Nende sõnadega alustas kirjanik ja filmirežissöör Imbi Paju 19. aprillil Jaani kirikus kirjanduslikku kohtumisõhtut, mille keskmes oli autori kõige värskem teos, ilukirjanduslik aimeraamat „Kirjanduskliinik. Mida tähendab olla inimene”.

Raamatu kirjutamine sai alguse ajal, mil kirjanik oli loomepuhkusel Haapsalus. Seoseid selle linna ja siinsete inimestega on aga autoril mitmeid, muuhulgas oleme aastaid tagasi toomkirikus esitlenud Imbi Paju dokumentaalfilmi „Soome lahe õed”, mille valmimisel oli oma roll ka koguduse kunagisel auliikmel dr Heino Noorel.

Tund aega kestnud vestluse vältel mõtisklesime Jaani kirikus inimeseks olemise proovikivide üle. Küsisime kirjanikult, mida meie ühiskonnas toimuvat tema raamat peegeldab või mille puudumist kirjeldab ning mida ajalugu meile inimeseks olemise kohta õpetab. Rääkisime ka sellest, kes on ligimene ja mis on teenimises väljenduv ligimesearmastus. Samuti sellest, kuidas lähtuda igapäevaelus

armastuse kuldreeglist –sellepärast kõik, mida te tahate, et inimesed teile teeksid, tehke ka neile – mis võtab kokku kõik inimsuhteid puudutavad käsud. Tõdesime, et kõik saab alguse meist endist ja sellest, kuidas maailma näeme ja mõtestame.

Kirjanik toonitas, et inimesena muutume mõtestamise ja endaga töötamise kaudu. Tuleb endalt küsida, mis on „mina”, ning meenutada endale, et „minaga” käib kaasas vastutus. Sellele vastandub enesekesksus ja egoism. Autori tööd iseenda ja oma mõttemaailmaga kajastab ka „Kirjanduskliinik”, mis mõjub teraapiliselt, ent on samal ajal hariv. Kirjanik kutsus üles mõtestamise ja ligimesearmastuse kaudu oma rolli siin elus täitma. Astuma ka verbaalselt kurja vastu. „Ajalugu on näidanud, et vaikimine ei kaitse meid üheski olukorras,” tõdes Paju.

Hinnatud kirjutamistöö tubade juhina toonitas kirjanik, et enesemõtestamisel on abi kirjutamisest, ning kutsus ka kuulajaid üles oma mõtteid kirja panema, sest iga inimese elu ja teekond on unikaalne.

Küsimusele, kuidas „Kirjanduskliinik” autorit on muutnud, vastas viimane, et on muutnud teda inimesena palju küpsemaks, andnud talle energiat ja julgust astuda järgmisi samme. Suurendanud enesekindlust. Julgusele kutsus üles ta ka kõiki kuulajaid.

Vestlusõhtut juhtis õpetaja Kristel Engman. Kohvinurka aitasid ette valmistada ja pidada „Piibel köögis” töörühma liikmed.

Kristel Engman

Noppeid *kirjaniku*, ajakirjaniku ja filmirežissööri Imbi Paju loomingust

- 2005 dokumentaalfilm „Tõrjutud mälestused”
- 2007 „Tõrjutud mälestused”
- 2009 „Kaiken takana oli pelko. Kuinka Viro menetti historiansa ja kuinka se saadaan takaisin” (koos [Sofi Oksaneniga](#))
- 2009 dokumentaalfilm „Soome lahe õed”
- 2010 „Kõige taga oli hirm” (Sofi Oksanen, Imbi Paju)
- 2012 psühhoajalooline esseeraamat „Soome lahe õed. Vaadates teiste valu”
- 2017 kunsti- ja esseeraamat kunstnik Külli Suitso sarjale „Kiivrid”: „Kiivrid – rahu ja sõja vahel”
- 2023 ilukirjanduslik aimeraamat „Kirjanduskliinik. Mida tähendab olla inimene”
- Arvukad artiklid ja esseed Eesti ja rahvusvahelistes väljaannetes

Kristel Engman, Imbi Paju ja kirjandusõhtu kaasamõtlejad Jaani kirikus. Fotod: Uku Emil Engman

„PIIBEL KÖÖGIS” JA JOONA RÄNNAKUD

Aprillikuu piiblitunni pidas diakon Leo Lekarkin. Meie selle hooaja teema kohaselt tutvusime ühe erilise rännakuga, Joona rännakuga suure kala kõhus.

Joona sai Jumalalt käsu minna Niinevesse, suurde assüürlaste linna, ja öelda, et nad parandaksid meelt. Kuna assüürlased olid sõjakad, vallutanud palju maid, siis Joona ei tahtnud sugugi sinna minna. Mitte sellepärast, et ta oleks neid kartnud, vaid sellepärast, et Joona teadis, kui halastav ja armulik on Jumal. Joonale ei meeldinud mõte sellest, et rahvale, kes teistele halba tegi, vallutas võõraid maid, annab Jumal armu, kui nad parandavad meelt.

Joona ei olnud sõnakuulelik Jumalale, vaid otsustas hoopis teise kohta, Tarsisesse sõita. Aga Jumal saatis tormi ja Joona tunnistas ise Tarsisesse sõitva laeva meestele, et torm on tema pärast, sest ta ei kuulunud Jumalat. Teiste päästmiseks oli Joona nõus, et ta visatakse laevalt merre. Nii ta sattuski suure kala kõhtu, kust ta kolme päeva pärast kuivale maale sai. Kummaline reisimise viis – kala kõhus. Vahel on Jumala teed meile mõistetamatud, aga kui usaldame Teda, siis jõuame õigesse kohta.

Nüüd oli Joona nõus Jumala sõna kuulama ja Niinevesse minema. Linna inimesed kahetsesid ja Jumal andis neile armu, nii inimestele kui ka loomadele, kes seal linnas olid. Jumal on armuline nii headele kui ka kurjadele. Jumala arm ja halastus on mõõtmatud.

Palvetame siis kõigi, nii heade kui ka kurjade inimeste eest. Kõigil on lootus ja õigus Jumala armule, kui nad parandavad meelt.

Piiblitunni toiduks valmistasime Galiitsia tuunikalapiрукat ja salatit. Maitstes väga hästi.

Ootame teid järgmisele kogunemisele 11. mail. Kindlasti valmistame midagi maitsvat ja mis veel tähtsam, saame koos uurida Jumala imelisi tarkusi.

Sirje Jätsa

Piiblitunni pidas diakon Leo Lekarkin.

Galiitsia tuunikala pirukas salatiga. Fotod: Maria Strauss

Galiitsia tuunikalapiрукas ***Empanada gallega***

Taigen

750 g nisujahu (tüüp 550)

2 muna (M-suurus) toatemperatuuril

100 ml oliiviõli

150 ml käesooja vett

42 g värsket pärm

1 tl soola

8–10 safraniniiti

soola, pipart, tšillit

Tuunikalatäidis

5 keskmist sibulat

4 tomatit
4 punast paprikat
500–600 g tuunikala õlis
1 sl oliiviõli
soola ja pipart maitse järgi
Määrimiseks
1 munakollane ja veidi piima

Leota safraniniite väheses soojas vees. Sõelu jahu, pane jahu keskele süvendisse munad ja lahustunud safran. Lahusta pärm korralikult õli-vee-soola segus. Lisa segu süvendisse. Sõtku taigen ühtlaseks (10–15 min). Kui taigen kleepub, lisa veidi jahu. Kui on liiga kuiv, lisa veidi vett. Vormi taigen palliks ja asetä kausiga sooja kohta umbes 45 minutiks kerkima. Seejärel sõtku korra läbi ja lase veel 15–20 min kerkida. Taigen peaks lõpuks koguse poolest kahekordistuma.

Nõruta tuunikala korralikult. Haki sibul, paprika ja tomatid peeneks ja hauta veidi pannil oliiviõlis. Lisa tuunikala ja maitseained.

Eelsoojenda ahi 200 kraadini. Jaga taigen pooleks ja rulli mõlemad pooled lahti. Tõsta esimene osa küpsetuspaberiga kaetud plaadile, lõika ära üleliigsed servad. Pane peale täidis. Seejärel kata täidis taigna teise osaga, suru ääred kinni ja tee ülejääkidest piruka peale kaunistused. Määri pirukas munakollase-piima seguga. Küpseta umbes 30 minutit.

Kaunista värske peterselli, paprika-, tomativiiludega vm. Serveeri salatiga. Joogiks sobib juurde punane vein.

Allikas: <https://www.hello-world.net/camino-del-norte-rezept-empanada-thunfisch/>

Tõlkis Maria Strauss

TOETA „PIIBEL KÖÖGIS” KOKARAAMATU ILMUMIST

„Piibel köögis” toimkonna suur eesmärk on välja anda kokaraamat retseptidega, mida aastate jooksul on piiblitundide sarjas proovitud. Peamine on aga inspireerida kaasteelisi ja teisi kogudusi sellesarnaseid piiblitunde pidama ja otsima Pühakirjast midagi, mis meid tänapäeva maailmas kõnetab ja liidab, nagu näiteks head maitseelamused. *Maitske ja vaadake, et Issand on hea*. Ps 34, 9

„Piibel köögis” kokaraamatu väljaandmise toetuseks on oodatud annetused koguduse arvelduskontole EE037700771009920397 (LHV), EELK Haapsalu Püha Johannese Kogudus. Sihtotstarbelistelt nimelistelt annetustelt arvestatakse tulumaksusoodustust samuti nagu liikmeannetustelt.

LAULUREIS KEVADISELE SAKSAMAALE

Haapsalu toomkoori ja Saksamaa väikelinna Naumburgi ühendavad sõprussidemed juba üle 15 aasta. Kunagi Haapsalu kogudusse muusikatööd tegema tulnud Michael Heckmann tutvus siin oma tulevase abikaasa Pille Talvariga. Koos sõideti Saksamaale, alguses Veckerhagenisse, ja seejärel Naumburgi, kus Pille tänaseni koguduse õpetajana töötab. Koos sealse rahvaga on toomkoor teinud meeldejäävaid muusikaprojekte, esinetud on nii Haapsalus kui ka Saksamaal. Meil on tekkinud sõprussidemed peredega, kes on meile majutust pakkunud ja kes ka meil külas käinud. Viimane reis oli kaheksa aastat tagasi. Vahepeal oli koroonat, aastad lendavad kiiresti. Nüüd tundsi me, et aeg on taas seljakotid selga visata ja minna sinna, kuhu oli süda juba ammu igatsenud.

Meie reis kestis 19.–24. aprillini, reisisellid olid Sirje, Maria, Margus, Signe, Anu, Eduard ja Juta. Soomest tuli ka Lea ja Saksamaal liitus meiega Stuttgardis elav Mirjam. Lennukiga Riiga, seal edasi Frankfurti, kuhu Pille ja Michael meile vastu olid tulnud. Koos sõitsime juba rongiga Naumburgi poole, sinna jõudsi me pärast südaööd. Meie võõrustajad ootasid meid, taaskohtumine oli nii südantsoojendav.

Nii nagu Eestiski talv korraks tagasi tuli, oli ka Saksamaal tavapäratult külm – käpikud ja mütsid olid omal kohal. Aga kõik õitses: õunapuud, sirelid, kastanid ja tulbid. Esimesed usinad aiapidajad olid jõudnud juba murugi niita.

Naumburg on armas väike linnake ilusate vaadetega, Saksamaale omaste majadega, toredate jalutusradade ja sõbralike inimestega. Nägime ka naaberlinnu Fritzlari, Bad Arolseni, Waldecki vürstiriiki, sõita kauni Edersee kaldal, külastada Kasselit ja näha sealse suurima vaatamisväärsuse, Herkulese juurest avanevat lumavat linnavaadet. Nautisime mõnusauid mägiseid tõuse ja laskumisi, käänelisi teid, imelisi vaateid mägedele ja kollaseid rapsipõlde.

Muusika oli meie reisi oluline osa. Meid oli palutud esinema mitmele üritusele – pühapäeval kaunistasime oma lauludega Ippinghauseni kiriku jumalateenistust, pärast seda sõitsime lähedalasuvasse Altendorfi külla, kus Pille õnnistas sisse uue päästeauto ja meie lisasime peomeeleolu Sirje loodud rõõmsa „Hinga sisse” ja vana hea „Tuljakuga”. Esmapäeval oli taas meeleolukas esinemine Naumburgi eakatekodus. Sealsed asukad on ka ise suured laulusõbrad, nii me vastastikku esinesime. Tore oli ka hommikune sünnipäeva üllatuslaul, meie traditsiooniline „Väike karjane” 82aastaseks saavale härrale, kelle juures elasid Mirjam ja Maria. Mõneks minutiks panime Sirje „Õnnistussõnadega” helisema ka Fritzlari katoliku toomkiriku.

Kõik õhtud veetsime saksa sõpradega kogudusemajas koos vesteldes, einestades ja lauldes. Päevad läksid kiiresti. Viimasel õhtul tegi Michael üllatuse, jagades meile kätte noodilehed ühe osaga Dietrich Buxtehude teosest „Der Herr”, mida viimati 10 aastat tagasi laulsime. Kohe niimoodi hoobilt, aga hakkama saime – ja isegi kiidusõnad meie õpetajalt, mis meid väga rõõmustas. Oli nalja ja naeru, kohtumis- ja lahkumispisaraid ning väga soe tänutunne südames.

Kojusõidul oli ärevaid hetki, sest kuulsale saksa täpsusele vaatamata hilines meie kiirrong kolmapäeva varahommikul koguni 30 minutit. Peavaksalis me planeeritud rongile ei jõudnud. Teine võimalus lennujaama jõudmiseks tähendas 3 minutit ümberistumisaega, jõudmaks 11. perroomilt õndale. Oli see vast jooksmine! Aga olime hoitud ja kõik lahenes õnnelikult.

Suur tänu Pillele, Michaelile ja meie saksa sõpradele meid külla kutsumast ja igati hoolitsemast, et end hästi tunneksime, Signele reisi korraldamise eest, Mariale suure abi eest piletiostul ning tänu tema ja Lea keeleoskusele sujus kõik. Sirjele aitäh ilusate laulude eest, Leale, Mirjamile ja Michaelile pillimänguga meie etteastete kaunistamise eest, Margusele ja Eduardile tublide ja vahvate meeshäälte eest, Jutale operaatoritöö eest! Ja kõigile hea seltskonna eest!

Ootame oma sõpru vastukülaskäigule Eestisse järgmisel suvel. Seni helisevad ühised laulud meil südames.

Anu Turu

Haapsalu toomkoori lauljad ja õpetaja Pille Talvar Nauburgis.

Foto: Maria Strauss

SAAME TUTTAVAKS – AIDE LEIT-LEPMETS: „MAALIMINE ON MINU MEDITATSIOON”

Aide Leit-Lepmets Foto: Lääne Elu

Haapsalu kunstnik Aide Leit-Lepmets on vahest igäihele meist tuttav. Tema helged joonistused ehivad juba aastaid Haapsalu kogudusest välja saadetud jõulukaarte. Tema illustreeritud raamatuid leiab nii mõneltki raamaturiiulilt. Tema loomingut on välja pandud nii Haapsalu galeriides kui ka väljaspool kodulinna. Praegu on tema maalid üleval Wiigi kohvikus. Meie kogudusse jõudis Aide tänu oma lastele, soovides anda neile taevase kaitse läbi püha ristimise. Seejärel oli ta aastaid meie koguduse pühapäevakooliõpetaja.

Kuidas ja kus möödusid sinu lapsepõlv ja noorusaeg?

Olen sündinud Pärnus. Lasteaias ja algkoolis käisin Virtsus, kuhu mu ema oli velsker-ämmaemandana tööle suunatud. Isa töötas Virtsu raudteel. Enamik lapsepõlve mälestusi on mul aga Tahkurannast vanavanemate juurest. Kooliaega ma eriti ei mäletagi, aga kõik vaheajad olin maal. See oli minu lapsepõlve Bullerby: väike mereäärne talu, kus olid lehm, siga, lambad, kuked-kanad. Ka ema õe ja venna lapsed olid seal, meid oli kokku terve trobikond. Väga tore oli koos mängida. Sain ka üksi mere ääres uidata ja iseendaga olla.

Pärast kaheksanda klassi lõppu läksin Pärnusse Koidula kooli ja õppisin humanitaarkallakuga vene keele eriklassis. Mu ema tahtis väga arstiks saada, aga minu sündimise tõttu jäi tal see haridus omandamata. See oli mul ilmselt alateadvuses, kui läksin Tartusse lastearstiks õppima. Esimese kursuse ajal olin palju haige. Vahetasin kooli ning õppisin velsker-ämmaemandaks. Mind suunati Läänemaale. Läks nii, nagu selles eas ikka juhtub: kohtad kedagi ja siis tulevad lapsed.

Sel ajal oli Haapsalu tegelikult räämas sõjaväelinn, täis võõrrahvuse esindajaid. Mõtlesin, et niipea kui saan, lähen siit minema. Kui lapsed kasvasid, sain aru, et siin on väga turvaline. Lastel tekkisid oma sõbrad ja nii ma siia jäin.

Kui Eesti Vabariik tuli, kaotati velskripunktid maalt ja mul ei olnud enam töökohta. Hakkasime abikaasaga pidama eraäri.

Kuidas sa kunsti juurde jõudsid?

Nii palju, kui ma ennast mäletan, olen kogu aeg joonistanud. Lapsena tegin oma koomikseid ja moeajakirju, maalisin iga papi- ja vineeritüki täis. Joonistasin ka ema raamatutesse, kui ma ise veel lugedagi ei osanud. Mulle tundus, et raamat ei saa olla piltideta.

Kui mu oma lapsed olid juba kooliealised, otsustasin jätkata haridusteed kunsti alal. Läksin Tallinna Ülikooli kunsti õppima. Samal ajal käisin ka Haapsalu kunstikoolis keraamikaringis. Just siis, kui bakalaureusekraadi kätte sain, vabanes Haapsalu kunstikoolis üks õpetajakoht ja tollane direktor kutsus mind tööle. Arvan, et see oli kõrgem juhtimine. Mu elus on tihti asjad niimoodi paika loksunud.

Millised on su esimesed mälestused kirikuga seoses?

Olen kasvanud nõukogude aja põlvkonnas, kes jäi religioonist kõrvale. Mu emapoolses suguvõsas olid tegelikult kõik ristitud. Ema ja vanaema olid Pärnu Eliisabeti koguduse liikmed. Ema isa kuulus Tahkuranna õigeusu kogudusse. Lapsena maal vanavanemate juures olles võeti meid kaasa surnuaiapühale. Õigeusu kirikud on ju rikkalikult sisustatud ja see oli minu meelest väga eriline. Ka sealsed laulud mõjutasid mind.

Mäletan, et mulle meeldisid tohutult pühapäevad. Muidu olid meil lastena iga päev oma tööd ja kohustused, aga pühapäeval ei tohtinud tööd teha. Võis hoopis raamatut lugeda. Vanaisal oli suur piibel, mida ta tugitoolis istudes luges. Ta tegi seda vaikselt omaette. Sain alles hiljem aru, et vanaisa oli väga usklik. Just tema õpetas meile, et pühapäeva tuleb pühitseda.

Kuidas ja millal leidsid tee Haapsalu kogudusse?

Olin kanaema tüüp, kes tohutult muretses. Kui mu lapsed Joanna ja Hanna kasvasid, siis ühel hetkel tundus mulle, et nad peaksid olema ristitud. Kui selle sooviga kirikusse läksime, tuli välja, et peame enne mehega ristitud saama. Käisime koos leeris. See oli 26 aastat tagasi. Siis kutsuti meid pühapäevakooli ja mind haarati sujuvalt õpetajaks. Koos Lydiaga tunde teha oli tore. Tema teadis sisulisi teemasid ja mina aitasin kunstilise poolega.

See oli Jumala poolt väga õige käik. Selle ajani arvasin, et ma ei hakka kunagi õpetajaks. Pühapäevakoolis sain lastega toreda õpetamiskogemuse. Minu enda lapsed õppisid algkoolis, kus oli Hea Alguse programm. Ma käisin peaaegu igal reedel koolis abiks. See lõi eeldused, et minust saaks hiljem kunstikooliõpetaja.

Millega sa praegu tegeled?

Põhitööna olen Haapsalu kunstikoolis õpetaja, aga olen ka aktiivselt kunstis tegutseja. Vahepeal oli mul päris palju näitusi, aga seda võtan nüüd rahulikumalt. Suure osa ajast võtab joonistamine, maalimine ja tegelemine lapselapsega. Lisaks tegelen Haapsalu kunstiklubiga ja korraldan kohalikkude joonistamisüritust „Drink and Draw”.

Mis on koguduses praegu sinu ülesanded ja mida kogudusse kuulumine sulle annab?

Olen juba aastaid joonistanud õpetaja Tiit Salumäe jõulukaarte. Olen tänulik, et saan anda oma panuse just sellega, mida mulle teha meeldib. Peale selle olen aeg-ajalt juhendanud pühapäevakoolilaste joonistustunde.

Kirikusse kuulumine annab mulle teadmise, et olen osa suurest ülemaailmsest perest. Olen seda just mujal maailmas reisides tihti kogenud. Ma armastan väga kirikuid. Nii tore on, kui seal kohe tuntakse sinu vastu huvi, ollakse avatud ja võetakse vastu nagu oma pereliiget. Eestis ei kohta sellist avatust kahjuks kuigi sageli.

Kust ammutad jõudu ehk kuidas laed oma akut?

Minule on mets väga tähtis. Püüan igal hommikul metsas käia. Mets aitab mul ärgata ja teeb mõistuse selgeks. Seal teen oma päevaplaane ja seal hakkavad tekkima mõtted uutest piltidest. Tundub, et seal tekib mul parem ühendus Jumalaga. Mets laeb mind ja annab rahu. Metsaskäimine on mulle kui meditatsioon. Seal tulles ei ole peas enam ühtegi halba mõtet.

Ka maalimine on nagu meditatsioon või palve. Loomeseisundi saavutamiseks pean olema täiesti rahunenud. Mulle meeldib maalida öösiti, kus puuduvad segajad ja ma saan luua midagi hingele ilusat. Jumal on looja ja on ka inimestele andnud võime luua. Arvan, et peame seda võimet kasutama. Pühapäevakooliõpetaja tööd tehes sain kingituseks „Keldi palved”. Imestasin, kuidas saab üks rahvas elada pidevalt palvetades. Nüüd tundub, et mu oma elus on ka nii.

Kolmas tähtis asi, millega oma akut laen, on reisimine. Olen palju reisinud tänu kirikule. Tore aeg oli siis, kui mu laps õppis viis aastat Pariisis ja oli ka aasta Roomas. Käisin tal sageli külas, muuhulgas külastasin palju näitusi. Kunstiõpetajana pean seda väga oluliseks. Pariis kui maailma kunstikeskus jättis mulle kustumatu mulje. Nüüd olen saanud reisida ringi Belgias, sest mu laps töötab Brüsselis.

Kas sulle meeldib Haapsalu või sooviksid hoopis elada mõnes teises kohas? Miks?

Haapsalu on väga armas, aga kui ma siin liiga kaua olen, hakkab väikelinna sumbunud õhk hinge matma. Siis on mul aeg minna mõnda teise riiki oma mõtteid tuulutama. Tundub, et mida vanemaks jään, seda rohkem mõjutab mind ka ilm. Paar korda aastas on tingimata vaja minna päikese kätte. See annab energiat. Aga suvel ei tahaks olla mujal kui Eestis. Siin on lihtsalt võrratu.

Olen õppinud-töötanud aasta Inglismaal ja just seal mõistsin, kui tore on olla eestlane ja elada Eestis, kus on su oma juured. Iga inimene, kes on natukenegi mujal elanud, vaatab Eestile hoopis teise pilguga. Meil on imeline maa ja imeline elu. Kahjuks ei oska mõned inimesed seda hinnata.

Mille üle sa hiljuti rõõmustasid ja mille üle kurvastasid?

Rõõmustan, et sain hiljuti kaksikute vanatädiks. Mul on tegelikult kogu aeg nii palju asju, mis mulle rõõmu teevad. Metsas käies märkan Jumala imelist loomingut. Hindan seda, et saan teha, mida tahan ja millal tahan. Et saan koos lähedastega igal hommikul ärgata ilma häiresireenide ja pommiplahvatusteta, mul on toitu, vett, riideid, soe kodu, rahuldust pakkuv töö ja hобid.

Mind kurvastab, et inimesed ei saa aru, et oleme osake loodusest. Nõukogude aeg invaliidistas meie mõttemaailma ja kapitalism ei ole suutnud seda parandada. Omavalitsuse ja valitsuse tasandil tehakse halbu otsuseid seoses loodusega, aga ka näiteks väikekoolidega. Arvan, et just väikekoolis õpitakse empaatiat ja üksteisega arvestamist. Suurtes koolides jääb puudu hingeharidusest.

Ma ei mõista, kuidas vanasti sai vald isegi oma vallasandid toidetud ja nüüd ei suudeta oma üksikuid lapsigi koolitada. Kui meie lapsed näevad sellist kohtlemist, lähevad nad selle teadmisega ellu. Võib-olla see laps, kellelt praegu kool ära võetakse, otsustab hiljem, et selsamal vallaametnikul pole vaja vanadekodus kohta, sest tema peale ei ole vaja riigi raha raisata.

Kõige selle juures annab mulle rahu teadmine, et Jumal on õiglane. Igaüks saab oma teenitud palga.

Mis on olnud sinu elus kõige olulisem saavutus?

Mu elu suurim saavutus on mu lapsed: nende kandmine, ilmaletoomine ja üleskasvatamine. Mulle tundus kogu aeg, et nad kasvasid liiga kiiresti, ma nautisin iga nende arengusammu. Me võime elus igasuguseid asju teha, aga meie lapsed on unikaalsed. Seda ei saa keegi teine meie eest ära teha.

Küsis Maria Strauss

Ülestõusmispühad

Autor: Aide Leit-Lepmets

IN MEMORIAM

Foto: Arvo Tarmula

EVI SÜSI

27.09.1927–09.04.2024

Aprilli alguses sai kojukutse meie koguduse eluaegne liige, kelle hooleks oli pikki aastaid koguduse diakooniatöö. Kogudus tänas Evi Süsi teeneteristiga 2007. a johannesepäeval ning sel puhul ilmus päev varem, 26. detsembril 2007, ajalehes Eesti Kirik alljärgnev artikkel. Avaldame selle ilusa loo rahusooovina oma ustava kaasteelise tänumeelseks mälestuseks.

Väikestest tegudest sai kokku suur tunnustus

Haapsalu luteri koguduse teenetemärgi saab tänavu diakooniatöö juht Evi Süsi.

„Ta on kandnud ja hoidnud ühendust põlvkondade vahel, teinud ja juhtinud aastaid diakooniatööd,“ iseloomustas koguduse õpetaja Tiit Salumäe Evi Süsi. Koguduse diakooniatöö üks algatajaid ja tegijaid Liidia Loodus ütles, et koguduses on vähe neid, kes võivad Evi Süsi kombel öelda: olen sünnist saadik Haapsalu koguduse liige. Suurem osa on kogudusega liitunud teisel ärkamisajal ja nende staaž on paarikümne aasta ringis.

Veega sina peal

„Mis mina, mina olen väike tegelane,“ on Evi Süsi tunnustusest kohmetu. Septembris 1927 sündinud Evi ristiti detsembris, kirikus hakkas ta käima 1933. aastast. Et ema laulis kirikukooris, oli Evil ja ta õel oma koht Jaani kiriku kooripealsel.

Evi Süsi on 44 aastat töötanud Haapsalus raamatupidajana ja see on andnud talle treenitud mälu. Tal on meeles, millal keegi koguduse liikmetest leeris käis – selleni välja, milline ilm sel päeval oli. Väike ja habras on ta olnud kogu oma elu. Sai septembris küll 80 täis, aga neid aastaid on talle raske pakkuda: silmad näevad, kõrvad kuulevad, jalad tantsivad. Evi Süsi tantsib 20 aastat Memmede tantsurühmas ja on nüüd selle rühma vanim liige. „Kuidas ma keppi kasutan, kui olen tantsurühma liige!“ ütleb ta naljaga pooleks.

Varakevadest hilissügiseni käib Evi meres ujumas. Kui vesi langeb 14–16 kraadi peale, hakkab ta käima basseinis. Teeb suures ujulas tavaliselt 8–10 otsa järjepanu ja ütleb: „See pole midagi, 74aastane Ella Alasoo ujub 20 otsa.“

Vesi pole Evi Süsile võõras. Ta on nooruses olnud purjetaja ja hiljem ka purjetamisvõistlustel kohtunik. Tema aegu võisteldi purjekaga Olümpia Joll – tänapäeval neid enam ei tunta. Evi Süsi meenutab, et kord Piritall võisteldes läks tema Joll kõva tuulega ümber – laine rullis paati sisse ja ajas selle kummuli. Evi teadis, et põhjaminekut pole karta, istus rahulikult paadiküljel ja ootas, kuni päästepaat ta üles korjab.

150 kuuske ja tonn jahu

Diakooniatööd teeb Evi Süsi 1990. aastast. Siis käidi eakaid ja haigeid külastamas ning jagati humanitaarabi. Kord tuli jõulu ajal viia eakaile kodudesse 150 kuuske! Et koguduse ühe liikme abikaasa töötas kiirabiautojuhina, veeti kuuski ka selle autoga laiali, meenutab Liidia Loodus. Evi Süsi jutustab, kuidas kogudus sai tonni jahu ja naistel tuli see kahekilosteks pakkideks kaaluda. Seda tehti kodus köögikaaluga – kui tonn jahu oli kaalutud, olid kõik valge jahukorruga kaetud. «Saime selle just jagatud, kui tuli järgmine tonn,» mäletab diakooniatöö tegija Malle Allmere. Nüüd enam kuuski kodudesse ei viida ja jahu ei kaaluta. Küll aga on koguduse juures humanitaarabi annetusmüük. Kui kogudusel on külalised või mõni koosistumine, on diakoonianaised koos Evi Süsiga alati platsis: katavad laua, keedavad teed, pakuvad suupisteid, pesevad nõud. Kuidas olla kaheksakümneselt veel nii tegus ja reibas? „Minu ümber on olnud head inimesed,“ ütleb Evi Süsi.

Haapsalu Püha Johannese kogudus annab teeneteristi välja 2003. aastast. Kandidaate saavad esitada koguduse liikmed, teenetemärgi saaja valib koguduse nõukogu. Esimesed teeneteristid said koguduse nõukogu auliige dr Heino Noor ja Haapsalu vanamuusikafestivali kunstiline juht Toomas Siitan. Aumärgi on saanud sõpruskoguduse Österhaninge pastor Martin Marcolla Rootsist, nõukogude ajal kogudust juhatause esimehena teeninud Ülo Niin ja Eesti Päevalehe ajakirjanik Anneli Ammas. Kogudus annab teeneteristi üle oma pühaku nimepäeval ehk johannesepäeval, 27. detsembril.

Lehte Ilves

ÜLESKUTSE TOETADA KOGUDUSEMAJA REMONTI

Kestab sihtotstarbeliste annetuste kogumine KOGUDUSEMAJA (Kooli 6, Haapsalu) ruumide renoveerimiseks, et kogudus saaks selles ajaloolises hoones kasutusele võtta ka need ruumid, mis veel ootavad põhjalikku remonti ja korrastamist.

Kogudus on selle hoone korrastamiseks suutnud juba palju teha. Majal on uus katus, taastatud on hoone ajalooline välisilme ja kasutuskõlblikuks on remonditud koguduse kantselei ruumid. Rohkem kui pooled hoone ruumid pole aga veel kasutatavad ja ootavad renoveerimist.

Oma annetusega saad toetada EELK Haapsalu Püha Johannese kogudust kogudusemaja renoveerimise lõpuleviimisel. Sihtotstarbelistelt nimelistelt annetustelt arvestatakse tulumaksusoodustust sama moodi nagu liikmeannetustelt.

Pangakontod: EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus, EE811010602003965006 (SEB), EE442200001120274032 (Swedbank). Selgitus: kogudusemaja.

KUULAMISSOOVITUSED

Pakun kuulamiseks ja äratundmisrõõmuks Klassikaraadio kuueosalist saatesarja „Tornikell minu külas”.

- Võnnu ja Gustav Suits: <https://klassikaraadio.err.ee/1608539758/uus-saatesari-tornikell-minu-kulas-alustab-3-aprillil-vonnu-kirikus>
- Oleviste ja Jaan Kross: <https://klassikaraadio.err.ee/1609286249/tornikell-minu-kulas-oleviste-kirik-ja-jaan-kross>
- Ilumäe kabel ja Julie Hausmann: <https://klassikaraadio.err.ee/1609271924/tornikell-minu-kulas-ilumae-kabel-ja-julie-hausmann>
- Palamuse ja Oskar Luts: <https://klassikaraadio.err.ee/1608547180/tornikell-minu-kulas-palamuse-kirik-oskar-luts-ja-kevade>
- Kassari kabel ja Lepa Ann: <https://klassikaraadio.err.ee/1609278773/tornikell-minu-kulas-kassari-kabel-ja-lepa-anna>
- Järva-Madise ja A.H.Tammsaare: <https://klassikaraadio.err.ee/1608554575/tornikell-minu-kulas-jarva-madise-kirik-ja-tammsaare>

NB! Linkide avamisel meie koguduse kodulehel on paraku esinenud takistusi. Kui link avavaates klikkimisel ei avane, siis seda probleemi saab ületada lihtsalt. Kerige ekraanil lehekülg päris alla ja avage „Johannese Sõnumid” kodulehe all paremal olevast valikust. Siis on kuulamissoovituse lingid aktiivsed.

Head kuulamist!

Mart Salumäe

NATUKE NALJA

Raamatust „Kirikunaljad II” Johannes Esto Ühing, Tartu 2000

„Kus teie tütar klaverimängu õppis?”

„Kloostrikoolis.”

„Tundub, et tal oli vaga ja Piiblit tundev õpetaja.”

„Kuidas nii?”

„Kuulake ometi: tema parem käsi ei tea, mida vasak teeb.”

Venelane tuleb põrgusse. Ülemkurat tervitab teda sõnadega: „Siin saame täita veel sinu viimase soovi. Nimelt tohid sa valida, millisesse osakonda lähed. Kapitalistlikku köetakse Ameerika õliga, kommunistlikku Vene õliga.”

„Muidugi kommunistlikku osakonda,” vastab venelane kõhklematult.

„Parandamatu bolševik!” toriseb kurat.

„Miks bolševik?” ütleb venelane. „Ma lihtsalt tean, kui halvasti meie õli põleb.”

Avatakse uus hiidkaubahall. Omanik tahab ka kristlastest kunded endale võita ja seepärast on ta palunud preestril pood sisse õnnistada. Kui tseremoonia läbi saab, trügib üks mees rahvamassist preestri juurde ja ütleb: „Kas teil on natuke aega, auväärt isa? Mul on siinsamas nurga taga väike toidupood.”

„Kas samuti õnnistamine?” küsib preester.

„Ei, viimne võidmine.”

NELIPÜHA

Püha Vaimu väljavalamine, ristikoguduse sünnipäev

Nelipüha sündmus on kirjas Apostlite tegude raamatus: Ap 2, 1–13

Kui nelipühapäev kätte jõudis, olid nad kõik koos ühes paigas. Ja äkitselt tuli taevast kohin, otsekui tugev tuul oleks puhunud, ja täitis kogu koja, kus nad istusid. Ja nad nägid otsekui hargnevaid tulekeeli, mis laskusid iga üksiku peale nende seas. Ja nad kõik täideti Püha Vaimuga ning hakkasid rääkima teisi keeli, nõnda nagu Vaim neile andis rääkida.

Jeruusalemmas oli aga elamas juute, vagasid mehi kõigi rahvaste keskel, kes on taeva all. Kui nüüd see hääl kostis, tuli kokku nende kogukond, ja kõiki valdas hämmastus, sest igaiüks kuulis räägitavat oma murret. Nad jahmusid ja panid imeks, öeldes: „Ennäe, eks need kõik, kes räägivad, ole galilealased? Kuidas siis meist igaiüks kuuleb oma sünnimaa murret? – kuidas me kuuleme räägitavat meie endi keeles Jumala suuri asju?” Aamen!

Mõistmise ime

Piiblist leiame kaks lugu, mis otseselt jutustavad keelest aru saamisest. Paabeli torn, mille tipust tahtis inimene asuda Jumala asemel kogu maailma valitsema, jäi pooleli. Inimeste keeled läksid segi ning nad ei saanud üksteisest enam aru (vaata 1Ms 11:1–9). Nelipüha päeval sündis hoopis vastupidine – kõikjalt Jeruusalemma kokkutulnud kuulsid üllatunult, et Jeesuse jüngrid kuulutavad Jumala suurtest asjadest iga kuulaja kodupaiga murdes. Püha Vaim andis väe kõnelda nii, et sõnum kuulajate südamenteni jõudis. Eks see on suur Jumala ime siiani, kui kuulutaja ja kuulaja leiavad ühise keele.

Püha Vaimu osaduses püsimine ei tähenda mässamist ja pusimist nn ebamaisesse vaimuilma kuuluvate nähtustega. Otse vastupidi! Püha Vaim on siin kaduvas maailmas kõige enesestmõistetavam Jumala ligiolu surelikule inimesele. Moonutatud on tegelikkus hoopis siis, kui inimene näeb iseend ja oma mõistuslikkust ainsa mõõdupuuna kogu elu ja maailma mõtestamisel. Jumalatu olemise lõpptulemuseks on aga olematus. Jah! Igavikuta puudub ajalikkusel igasugune mõte. Seepärast polegi ühegi ajastu ega ühegi inimese enesekesksuse Paabeli tornid enne laiali varisemist iial valmis saanud. Kui lõppsihiks on olematus, siis pole ju ka, mida mõista.

Apostel Paulus esitas kord Korintose kogudusele retoorilise küsimuse: „Eks te tea, et te olete Jumala tempel ja teie sees elab Jumala Vaim?” (1Kr 3:16). Edasi ta manitses rahvast hoiduma enese teistest targemaks pidamisest, sest „...Jumal tabab targad nende riugastelt...”.

Korintos oli omas ajas väga multikultuurne ja lõbujanulise elulaadiga linn, kus sügavam usuelu polnud just ülemäära au sees. Rahva arvates tuli elada nii muretult kui vähegi võimalik ning jätta usuga tegelemine eri kohalike ja eksootiliste religioonide preestrite ja preestritaride hoolde, kes toimetasid mitmesugustes templites. Usulises mõttes elas iidne Korintos üsna meie ajaga sarnaselt, noppides eri usundite ilusamaid õisi, mis ei kohustanud kedagi süvenenuma vagaduse otsinguiks. Tärgav kristlik kogudus püüdis kergemeelset elu nautivast enamusest rangelt eristuda ning kippus sulguma osaduskonnaks, mis ennast teistest paremaks pidas. Nagu taolistes suletud osadustes paraku kombeks, tekkis neilgi seesmisi lahkarvamusi ja omavahel võistlevaid grupe. Paulus manitses, et nad usu andi üksnes endile kuuluvaks varaks ei peaks, vaid Jeesuse eeskujul julgeks oma eluga avalikult kuulutada Kristuses ilmunud lunastust kõigile. Jumala Vaimu eluasemeks pole võimalik olla, kui süda on nii otsast otsani täis maailma patuseuse pärast kibestumist, et armastus, rõõm ja rahu sinna enam sugugi ära ei mahu.

Ristiinimestena me vajame jätkuvalt Jumala Vaimu puudutust mõistmaks, et nii nagu nelipüha päevil, on praegugi küllaga vastuvõtlikke hingi otsimas usust tuge. Vajame küll sageli Püha Vaimu julgustust – vahel ka päris korralikku manitsust ja tõuget, et asuda otsima sobivat viisi ja võimalust oma kaasinimeste kõnetamiseks. Aga kui siiras usus usaldame oma inimlikud napid teadmised ja oskused Jumala kätte, võib sündida taas suur nelipühahime ning otsija leiabki usaldusliku osaduse Kristuse kirikuga, ja igatsev süda saavutabki rahu Jumalaga ning lepituse kaasinimestega.

Õnnistatud nelipüha ja ristikoguduse sünnipäeva soovides
õpetaja Mart Salumäe

FOTOMEENUTUSI APRILLIKUUST

EELK vaimulik laulupidu ja kirikupäev „Rõõm üle maa” on Viljandis tänavu 28.–29. juunil. Läänemaa, Saaremaa ja Hiiumaa kirikukooride ühisproov peeti Haapsalu Jaani kirikus pühapäeval, 7. aprillil. Lauupeo peadirigent Heli Jürgenson jäi prooviga rahule.

Foto: Mart Salumäe

20. aprill oli rahvusvaheline orelipäev. Jaani kiriku oreli 90. sünnipäeva auks ja Haapsalu linna 745. aastapäeva rõõmuks oli Jaani kirikus sel päeval orelikontsert.

Tallinna Kaarli kiriku organist Piret Aidulo Haapsalu Jaani kiriku orelipuldis. Haapsalu 90 aastase oreli ehitamisel on väidetavalt kasutatud osi Tallinna Kaarli vanast orelist.

21. aprillil asetasid Naiskodukaitse esindajad lilled emaaltarile.

Fotod: Heino Kahem

SÜNNIPÄEVAD MAIS

1. mai	Mai-Ellen Koop Rutt-Regina Kelviste Saima Lillep Ants Murd Maie Soon Mai Liivamäe Janar Testmann	82
2. mai	Aase Saareväli Mai-Ly Holm	
3. mai	Lili Klementi	
4. mai	Tõnis Teller	
5. mai	Aet Peterson Kaili Saarkopli-Kõre	45
6. mai	Tõnis Vare	
7. mai	Kaido Erik	
10. mai	Janelin Reimets	
11. mai	Aidi Vallik	
13. mai	Jako Tomingas	
14. mai	Ester Kallas	
17. mai	Hardi Lämmergas Maxwell Konstantin Weyandt Lisandra Leit	10
19. mai	Valeri Valikov Maximus Parbus	
20. mai	Liis Notton	
22. mai	Aime Animägi	80
23. mai	Janek Herzmann Kaire Marttila	
24. mai	Viljar Vunk	
25. mai	Angela Kalm Sonja Karydi	
26. mai	Peeter Paenurm Andres Aviste Siim Kallas Katrín Kaasik	
28. mai	Milvi Pärn Triin Leit	74
	Janek Ratas Thomas Sägi	40
29. mai	Helery Pokk Sirje Ehala Keiu Barndõk	40

PALJU ÕNNE JA ROHKET ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE!

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS

Kantselei 473 7166, Kooli 6, 90501 Haapsalu
Õpetaja 5346 7922
E-post haapsalu@eelk.ee
Koduleht haapsalu.eelk.ee
Facebook facebook.com/Haapsalukirik
Pangakonto EE811010602003965006 (SEB), EE442200001120274032 (Swedbank),
EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS
Registrikood 80210533

Koguduse kantselei avatud kolmapäeval ja reedel kell 10–14.

Kohtumine koguduse õpetajaga palume varem kokku leppida.

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huviliste postkasti. Teatage soovijate e-posti aadressid koguduse kantseleisse. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja ettepanekuid, millest Johannese Sõnumites lugeda soovitakse.

Toomkirik on avatud pühapäeviti kell 10–12.30. Piiskopilinnuse muuseumi kaudu saab kirikut külastada K–P 10–18. Koguduse külalistele on toomkirik ja Jaani kirik avatud ettetellimisel.

Piiskopilinnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt linnus.salm.ee/sundmuste-kalender/

EELK tegemistest saab lugeda e-kirik.eelk.ee, eelk.ee ja www.eestikirik.ee

TOIMETUS

Mart Salumäe	mart.salumae@eelk.ee , 5346 7922
Tiit Salumäe	tsalumae@yahoo.com
Kristel Engman	engmankristel@gmail.com
Lia Salumäe	salumae.lia@gmail.com
Maria Strauss	mariastrauss@gmx.de
Sirje Jätsa	sirjejatsa2@gmail.com
Teno Ilves	teno.ilves@gmail.com
Anne Vooremaa	annevooremaa933@gmail.com
Heli Tammik	vanakaru11@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008.

Issand, Sina tead, et kõik me soovime maa peale rahu!